

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
К-По₂ бр.5/2013**

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА

О објављивању пресуде дана 06. фебруара 2014. године

**ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА О ОБЈАВЉИВАЊУ ПРЕСУДЕ
ДАНА 06.02.2014. ГОДИНЕ**

Председник већа: Добар дан.

Сада ћемо објавити пресуду.

Након већања и гласања, веће је донело, а председник већа јавно објављује

У ИМЕ НАРОДА

ПРЕСУДУ

***Оптужени ТАДИЋ ЂУРО*, са личним подацима као у списима**

КРИВИЈЕ:

Што је:

За време немеђународног оружаног сукоба на територији Републике Босне и Херцеговине (БиХ) који се водио између Армије Р БиХ и Војске Републике Српске, као припадник војске Републике Српске – Рајновачке чете II вод, I и II одељење, противно одредбама члана 3. став 1. тачка а) IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12. августа 1949. године, у вези члана 4. став 1. и 2 тачка а) Допунског Протокола уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба (Протокол II), дана 23. септембра 1992. године, у временском периоду од 16:00 до 17:00 часова, у месту Дульци, Општина Бихаћ, заједно са Зораном Тадићем, Јовицом Тадићем званим „Кајо“, Зораном Бергом, Жељко Бабићем (који су у међувремену правноснажно осуђени) Светком Тадићем (недоступан државним органима), сада покојним Слободаном и Гојком Ђурићем, кршећи правила међународног права за време рата у БиХ, у саизвршилаштву, извршио убиство и покушај убиства цивилних лица и то тако што су дошли са два путничка моторна

возила, од којих је возило марке „Пежо“ возио окривљени Ђуро Тадић до места где су цивили Мусимани, са подручја насеља Рипач и Орашац, Општина Бихаћ, радили на радној обавези брања шљива, одређеној од стране Ратног председништва Српске Општине Бихаћ, да би сви наоружани аутоматским оружјем, обучени у војне и полицијске униформе и маскирани са капама и чарапама на глави, пришли до цивила, који су том приликом седели испред куће Хусеина Војића, а неки од њих радили по околним вођњацима, у намери да их лише живота у исте испалили више рафала из аутоматских пушака, при чему је и бачена бомба на шталу у близини у коју су побегли и сакрили се неки од цивила, а неки од цивила су и убадани и ножем, којом приликом су лишили живота Х[REDACTED]
Н[REDACTED] рођеног [REDACTED] године, Б[REDACTED] Ш[REDACTED] рођеног [REDACTED] године, С[REDACTED] Ш[REDACTED] рођену [REDACTED] године, Х[REDACTED] Ш[REDACTED] рођену [REDACTED] године, И[REDACTED] Ц[REDACTED] рођену [REDACTED] године, З[REDACTED] Ш[REDACTED] рођену [REDACTED] године, С[REDACTED] М[REDACTED] рођену [REDACTED] године, М[REDACTED] Д[REDACTED] рођеног [REDACTED] године, М[REDACTED] Д[REDACTED] рођеног [REDACTED] године, А[REDACTED] Д[REDACTED], рођеног [REDACTED] године, Ш[REDACTED] Р[REDACTED] рођеног [REDACTED] године, Х[REDACTED] Ш[REDACTED] рођеног [REDACTED] године, В[REDACTED] В[REDACTED] рођену [REDACTED] године, Ф[REDACTED] В[REDACTED] рођену [REDACTED] године, С[REDACTED] В[REDACTED] рођену [REDACTED] године, А[REDACTED] В[REDACTED] рођену [REDACTED] године, С[REDACTED] К[REDACTED] рођену [REDACTED] године, С[REDACTED] Ш[REDACTED] рођену [REDACTED] године, а потом су тела убијених стављали на гомилу и палили, док су истог дана и на истом месту, у намери да лише живота Т[REDACTED] Х[REDACTED] која се налазила у непосредној близини куће Х[REDACTED] В[REDACTED] у исту испалили више метака из аутоматских пушака, којом приликом је иста задобила тешке телесне повреде са трајним и знатним последицама, израженим у виду вишеструког прелома обе кости подлактице и повреде на левој надлактици, а која се успела спасити бежећи у унутрашњост куће,

-чиме је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ у вези члана 22. КЗ СРЈ.

Па суд применом наведеног законског прописа и члана 4, 5, 33, 38 и 41 КЗ СРЈ

О СУЂУЈЕ

Оптуженог ЂУРУ ТАДИЋА на казну затвора у трајању од 10 (десет) година.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ оптужени да овом суду на име паушала плати износ од 10.000,00 динара, а у року од 15 дана од дана правноснажности

пресуде, под претњом принудног извршења, као и трошкове поступка о чијој ће висини бити одлучено накнадно посебним решењем.

Оштећени М[...], Ц[...], С[...], А[...], Ш[...],
Ф[...], Р[...], З[...], (у) Д[...], З[...], (у) Д[...], И[...],
В[...], Ш[...], Х[...], Т[...], Х[...], Ш[...], С[...], Ш[...],
Х[...], Ш[...], Х[...], Ш[...], А[...], А[...], В[...], С[...], Д[...], и А[...]
Ц[...] се упућују да имовинско-правни захтев остваре у парничном поступку.

Председник већа: Седите. Изнећемо укратко образложение ове пресуде која је управо објављена.

Поступајући по оптужници Тужилаштва за ратне злочине Републике Србије КТО-3/13 од 08.04.2013. године подигнутој након преузимања кривичног гоњења окр. Ђуре Тадића држављанина Републике Србије, а стално настањеног на територији Р Србије, за кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ од Кантоналног суда у Бихаћу Унско-Санског кантона БиХ, а у смислу одредби члана 41 Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, суд је пре свега утврдио, а што окривљени Ђуро Тадић није ни оспоравао током овог поступка, да је у време овог догађаја дана 23.09.1992. године територија тадашње Републике Босне и Херцеговине, на којој се налазила општина Бихаћ, била захваћена немеђународним оружаним сукобом који је почeo око поделе власти између српске и муслиманске стране у сукобу. Предсједништво Републике Босне и Херцеговине је на седници одржаној дана 20.06.1992. године донело одлуку о проглашењу ратног стања на територији Републике БиХ која је ступила на снагу даном доношења, а које је трајало све до 22. децембра 1992. године, када је укинуто одлуком Предсједништва Републике БиХ. Припадност српској страни – Војсци Републике Српске – Рајновачкој чети, потврђује и сам оптужени, али и искази саслушаних сведока Милета Кецмана и Јове Вуцелје који су изнели своја сазнања да је окривљени у време догађаја био у Рајновачкој чети, као и увидом у писмени доказ - списак са подацима лица распоређених у Рајновачку чету.

Чињенично стање је утврђено на основу оцене изведенih доказа и то како писмених доказа тако и исказа 35 сведока, саслушаних на главном претресу и на сагласан предлог странака извршеног увида на главном претресу у раније дате исказе сведока пред надлежним државним органима БиХ при чему је суд ценио све доказе, како оне које иду у корист оптуженом тако и оне које му иду на терет, а евентуалне несагласности

које су постојале у исказима сведока у одређеним детаљима, по оцени суда су потпуно логичне након толиког протека времена, обзиром на околности у којима су се налазили када су требали да уоче, упамте чињенице о којима су се изјашњавали на главном претресу, а по налажењу суда, управо би потпуна сагласност у исказима сведока, указивала на постојање неких договора или евентуално усклађивање исказа између сведока.

Сви искази сведока дати на главном претресу и претходно пред кантоналним тужиоцем Унско-санског кантона БиХ и истражним судијом Суда у Бихаћу су цењени као један јединствени исказ, јер у супротном они и не би могли на адекватан начин да буду цењени. Суд је прихватио само оне исказе или делове исказа из којих се несумњиво може закључити да су сазнања тих сведока у том делу поуздана а када је било видљиво да су нека каснија сазнања односно казивања сведока резултат препричавања међу оштећенима, што је потпуно логично и животно, суд је ту веома опрезно приступао. Наиме, сведоци и сами наводе да су након догађаја, у избегличком центру у Светом Року и касније на слободи, међусобно препричавали искуства из догађаја, о чему је суд водио рачуна приликом оцене доказа и о томе ће бити дата оцена у писменом отправку пресуде.

Треба напоменути да, иако је у вези овог догађаја донета правноснажна пресуда пред правосудним органима БиХ против других учесника овог догађаја, то ни у ком случају није разлог за доношење овакве пресуде. Насупрот томе, разлог за доношење овакве пресуде су управо изведени докази и то пре свега, докази који су били доследни и уверљиви од самог почетка поступка који је започет пред органима БиХ, а који су докази и према одредбама Закона о кривичном поступку прибављени на законит начин.

На припремном рочишту, учињене су неспорним чињенице да се предметни догађај одиграо у време унутрашњег оружаног сукоба који се водио између Армије Републике Босне и Херцеговине са једне стране и оружаних снага Војске Републике Српске, те да је оптужени био припадник српске стране у сукобу, конкретно био је у Рајновачкој чети, другом воду, I и II одељења. Неспорно је и то да се предметни догађај одиграо дана 23. септембра 1992. године, између 16.00 и 17.00 часова, у месту Дульци, које се налази на територији општине Бихаћ, Република Босна и Херцеговина, а које је у моменту када се догађај одиграо, било под контролом војске Републике Српске. Осим тога, учињена је неспорном и чињеница да је окривљени у Дульке својим аутомобилом довезао Зорана Тадића, Јовицу Тадића зв. „Кајо“, Берга Зорана, Жељка Бабића и Светка Тадића, да је био у СМБ униформи. Такође, одбрана није оспорила ни чињеницу да су том приликом лишена живота лица - муслиманско

становништво која су се налазила на радној обавези, као и да је Т.Х. том приликом задобила телесне повреде које су описане у диспозитиву пресуде.

Одбрана је оспорила да је окривљени Ђуро Тадић добровољно кренуо у Дульке, а окривљени је током поступка указивао да га је на то натерао Гојко Ђурић. Оспорио је да је повод за овај догађај била управо погибија његовог брата Томе Тадића и осталих српских бораца у Бихаћу, на Грабежу. Оспорио је да је по доласку у Дульке био наоружан и маскиран, а посебно је оспорио да је учествовао у убијању оштећених. Управо су те чињенице биле предмет доказивања на главном претресу.

Током поступка у односу на оспорене наводе оптужнице одбрана је истицала да је окривљени од стране сада пок. Гојка Ђурића био натеран да оде у Дульке и да му није било познато ни зашто се тамо иде. Међутим, оваква његова одбрана оповргнута је исказима бројних сведока који су присуствовали како сахрани брата оптуженог, тако и даћи одржаној тим поводом у дворишту окривљеног, а који су сведоци навели да је Ђуро Тадић подржао одлуку да се иде у освету у Дульке због погибије његовог брата на линији. Такође, велики број сведока је објаснио да су имали непосредна или посредна сазнања да је управо погибија српских војника била повод да се иде у освету између осталог и у Дульке.

Сведок Жељко Бабић је пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ, навео да је на даћи одржаној након сахране Томе Тадића и Здравка Вуцље, Зоран Тадић – Томин син, говорио да ће ићи да освети главу свог оца, да ће масакрирати Мусимане у Орашцу и Дульцима, да су осим њега, главни који су викали да се иде у освету били и Гојко и Слободан Ђурић, а у томе су их подржавали Зоранови стричеви – Јовица, зв. Кајо, Ђуро зв. Мрђа и Светко, те да су, у једном тренутку, сви који су подржавали освету коју је помињао Зоран Тадић – односно његови стричеви Кајо, Ђуро и Светко, Слободан и Гојко Ђурић, посакали и повикали да иду да убијају Мусимане у Дульке.

Сведок Зоран Берга је навео да се на даћи причало о освети за погинуле комшије према Мусиманима из Орашца. Након што је са групом лица био у Мешићима, негде око 16 часова, на дан када се одиграо догађај у Дульцима, по њега су дошли Тадић Ђуро, његов брат Светко Тадић, Тадић Јовица, Тадић Зоран и Бабић Жељко да крене са њима да се свете Мусиманима, док су Гојко Ђурић и Слободан Ђурић, ишли другим колима испред њих.

Окривљени је надаље у својој одбрани тврдио да је по доласку у Дульке, из кола изашао само на кратко, да се одмах вратио у возило, да једино он и његов брат Светко нису изашли да убијају, већ су окренули ауто и вратили се из Дульака. Међутим, на основу исказа сведока недвосмислено је утврђено да су из возила изашла сва осморица.

Из исказа сведока З.^{■■■■■} В.^{■■■■■} Р.^{■■■■■} У.^{■■■■■} В.^{■■■■■} И.^{■■■■■} М.^{■■■■■} Р.^{■■■■■} и А.^{■■■■■} Ца.^{■■■■■} произилази да је из возила изашло 8 наоружаних лица и да су се, пошто су сазнали где се радници налазе, упутили у њиховом правцу, док су сведоци Иванчевић Милан и Миле Пепић, који нису били сигурни у тачан број лица која су дошла наводећи да их је било између 6 и 8, потврдили да су сви изашли из кола. Такође, сведок Т.^{■■■■■} Х.^{■■■■■} је потврдила да је видела осам уIFORMISANIH лица, а сви напред поменути сведоци били су сагласни у погледу чињенице да су се поменута уIFORMISANA лица по доласку упутила у правцу цивила.

Суд је из поменутих доказа несумњиво закључио да су сви који су дошли у Дульке, с обзиром да ни окривљени није спорио да их је било осам, изашли из возила, а овакав закључак суда није оспорен ни исказом сведока У.^{■■■■■} Р.^{■■■■■} који је навео да су возачи препаркирали возила, али да су се потом придружили групи.

Када се међусобно доведу у везу искази наведених сведока, несумњиво се закључује да је неистинита одбрана окривљеног да је остао са братом Светком Тадићем у колима након што су остали изашли из возила, а да након што је видео да Гојко Ђурић убија девојчицу, да су он и његов брат Светко се окренули и вратили кући.

Сведок З.^{■■■■■} Б.^{■■■■■} је у односу на ову чињеницу навео на главном претресу да су сви изашли на макадамски пут, а да су, након обраћања чуварима, према цивилима кренули углавном сви, а на предочену одбрану окр. Ђуре Тадића да он није излазио из возила и да је отишао кући пре него што су се они вратили, овај сведок је на главном претресу изјавио „не бих рекао да је било тако, не“.

Посебну пажњу суд је посветио и исказу сведока Желька Бабића који је у претходном поступку навео да су се по доласку у правцу Бегове куће упутили Тадић Зоран, Тадић Светко, Тадић Јовица, Ђурић Гојко, Ђурић Слободан и Берга Зоран, а да му је у једном тренутку када је био окренут према воћу, Ђуро Тадић остао иза леђа, додајући и да му није познато да ли је Ђуро некога погодио у доњем воћу. Сведок је међутим, на главном претресу у том делу променио исказ наводећи да је оптужени остао код

свог аутомобила, на раскрсници, али за промену ових навода свог исказа суду није дао логично и прихватљиво објашњење. Осим тога, да је и оптужени изашао из возила и упутио се ка цивилима, потврђују и искази сведока који тврде да су видели осам наоружаних лица како иду у правцу цивила.

Да је окривљени у Дульцима био наоружан аутоматском пушком, маскиран и да је заједно са осталима, одмах по доласку запуцао по цивилима, потврдили су у својим исказима сведоци:

Сведок Зоран Берга који је пред Кантоналним тужилаштвом УСК Бихаћ на записнику од 24.01.2011. изјавио је да су приликом одласка у Дульке сви били наоружани аутоматским пушкама и да су били обучени у маскирне униформе, које наводе је потврдио и на главном претресу наводећи да су имали аутоматске пушке калибра 7,62мм, да мисли да су сви били наоружани и да је и Ђуро имао такву пушку, а били су обучени у разне маскирне униформе. Сведок Милан Иванчевић је доследно у својим исказима тврдио да су сва лица која су дошла у Дульке, била наоружана аутоматским пушкама, да су исте одмах по изласку репетирали, односно „ставили на готовс“. Одмах након обраћања, сви су се разишли лево и десно по вођњацима, нико није остао на путу већ су ужурбано ходали, трчали и сви су пуцали. Сведок Миле Пепић је у свом исказу навео да је свих осам лица који су изашли из возила, било наоружано и то претежно аутоматским пушкама. Одмах по изласку из аутомобила су запуцали, а кретали су се у правцу цивила, ишли су по вођу.

Осим из напред поменутих исказа, и из исказа сведока који су били на радној обавези, а били су у могућности да с обзиром на положај где су се налазили, виде свих осам лица која су дошла у Дульке, још пре него што су се разишли по вођњацима, несумњиво је утврђено да су по доласку у Дульке, сва лица која су изашла из возила била унiformисана, наоружана аутоматским оружјем и да су на себи углавном сви имали маске у тренутку када су кренули ка цивилима. То су у свом исказу потврдили сведоци И █████ С █████, у исказ И █████ С █████ извршен је увид у исказ дат пред кантоналним тужиоцем дана 28.02.2008. године на главном претресу дана 12.12.2013. године, да је у тренутку доласка унiformисаних лица био мало ниже од места где су тресли шљиве, а са тог места успео је да види како осам унiformисаних лица пуца у правцу куће где се пила кафа, да су сви били наоружани аутоматским пушкама, у црним маскирним униформама, са капама на главама тако да им је лице било покривено и никога из тог разлога није могао препознати. Сведок А █████ Ц █████ је пред Кантоналним тужилаштвом изјавио да је видео осморо људи, да су сви били наоружани аутоматским пушкама, у маскирним униформама, а неки од

њих су имали чарапе на главама. Сведок С. Т. потврдила је да су сва унiformисана лица која је видела да убијају испред Бегове куће и по вођњацима, била наоружана и то углавном аутоматским пушкама. Осим тога, и сведок Д. Б. је видео да је око 16 часова у Дульке дошло возило из кога је изашло осам лица која су одмах по изласку из возила „распалили ватру“ по људима, да им није видео лица, а зна да су сви пуцали. Потом, сведок Т. Х. доследно је током овог поступка тврдила да је непосредно пре отпочињања паљбе угледала како према цивилима иде осам маскираних лица, у маскирним унiformама, осим једног који је био у униформи ватрогасца бледосиве боје, те да су сви том приликом имали аутоматске пушке које су потом и репетирали, да је одмах након тога започела пуцњава, а од ње су у том моменту били удаљени 4 метра. Сведок М. Р. такође је навео да је из возила која су се зауставила код њихових чувара, изашло осам унiformисаних лица која су носила аутоматске пушке. Такође, и сведок В. И. је објаснио да је у Дульке колима дошло укупно осам мушкираца и да су сви били наоружани аутоматским пушкама.

Треба напоменути да поједини сведоци, због места на коме су се налазили у моменту доласка унiformисаних лица у Дульке, а неки су били у кући, неки у другом вођњаку, неки су се одмах разбежали, нису видели свих осам лица, већ су видели само део групе, што никако не доводи у сумњу да је било осам наоружаних лица и да су сви пуцали, нити доводи у питање искреност и веродостојност како њихових исказа, тако и исказа сведока који су изјавили да су видeli осам лица.

Иако саслушани сведоци углавном нису познавали лица која су у групи ради освете дошла у Дульке, то не умањује значај њихових исказа, с обзиром да је највећи број сведока доследно током поступка тврдио да је из возила која су дошла у Дульке изашло управо осам лица, те да су том приликом сви били наоружани, што при чињеници да окривљени не спори да их је у Дульке дошло осморо, несумњиво наводи на закључак да је и окр. Ђуро Тадић био наоружан. Осим тога, могућност препознавања оптуженог била је компромитована и тиме да су у највећем броју оштећени видели лица која су била маскирана са чарапама на главама.

Уосталом, одбрана оптуженог да се са братом Светком вратио убрзо по доласку, оповргнута је и делом исказа сведока Жељка Бабића, Берга Зорана, Ракић Рифета и Милана Иванчевића који објашњавају да је група од осам наоружаних лица, по завршетку догађаја, заједно отишла из Дулька.

Наиме, након што су спаљена тела, група која је дошла у Дульке напустила је лице места и вратила се у истом саставу и истим колима у Рајновце.

Сведок Желько Бабић није спорио да се окривљени заједно са групом вратио назад у Рајновце, а на главном претресу је додао да су, када се све завршило, сви заједно кренули назад, а Ђуру је затекао како стоји сам поред свог аутомобила, те да су у повратку, у колима су седели исто као када су долазили у Дульке.

Сведок З. Б. је на главном претресу објаснио да су, по завршетку пуцњаве, њих шесторица који су дошли заједно, дакле и Ђуро Тадић, кренули назад до возила и да се он вратио са Тадић Ђуром, његовим аутом и са њима је био Светко. Такође, и Ракић Рифет је у исказу датом на записнику дана 25.01.2002. године навео да је, након што је пуцњава престала, видео да су до возила дошла сва осморица и упутили се у правцу Рајноваца.

Сведок Милан Иванчевић је на главном претресу навео да су по завршетку пуцњаве, сви сели у аутомобиле и истовремено отишли, а да нико од њих пре окончања целокупног догађаја није отишао.

Да се предметни догађај одиграо како је то описано у оптужници тужиоца за ратне злочине и да је у штали настрадао Ш. Р. а након тога да је на шталу бачена експлозивна направа, утврђено је из исказа сведока који су били у истој групи са овим лицем, пре свега сведока Р. Р. и Б. Д.

Сведок Р. Р. је навео да су се, након што су зачули више рафала, он и остала тројица који су са њим били у групи, односно Ш. Р. Б. Д. и М. И., упутили у шталу, да су их пратили рафали, да се по доласку до штале, сакрио под јасле, а Б. Д. се сакрио у теочак. Ш. Р. и М. И. су се попели уз мердевине, а за њима је ушло једно у униформисано лице наоружано пушкомитраљезом, са 2 бомбе на опасачу и колацким ножем и попело се уз мердевине, да би се након тога зачуо рафал. Описујући то лице сведок је објаснио да га је добро видео, да му је лице било потпуно чисто, црних очију и косе, нормалног, правилног носа, висине око 180 цм, на глави није имао црне женске чарапе, али је имао подкапу. Да је у питању лице које се зове Зоран, схватио је када му се неко ко се налазио изван, обратио именом, поручивши му да убије свакога кога види, а онда да запали шталу. Добро је видео да их је том приликом било осморица,

који су се након тога упутили у правцу Рајноваца, а био је очевидац да је Ш. Р. изгорео на штали.

Наводе овог сведока потврдио је и сведок Б. Д. који такође располаже директним сазнањем о убиству Ш. Р. у штали, који је навео да је, након што су осморица што су изашла из придошлих возила расула палјбу по цивилима, он са Р. Р. М. И. и Ш. Р. отпуштао до штале у коју су се сакрили Р. и он, а М. и Ш. су се попели горе. У шталу је том приликом ушло и једно униформисано лице које је имало војничке чизме, те је чуо када је пуцао у сено и Ш. јауке. Након што је то лице запалило сено, вратило се, не видевши сведока. Непосредно потом М. је изашао из горњег дела штале, а Ш. је ту убијен и ту је изгорео.

Суд је из ових исказа несумњиво утврдио да је Ш. Р. настрадао управо у штали која је потом запаљена, односно да се догађај одиграо управо на начин како су то сагласно у својим исказима описали сведоци Р. Р. и Б. Д. Суд је у потпуности прихватио исказе сведока Б. Д. и Р. Р. налазећи да су њихови искази животни, логични и за суд у потпуности уверљиви. Осим тога, потврђени су и исказима сведока В. И. који је навео у исказу на записнику од 14.06.1995. године навео да му је познато да је тога дана од истих „разбојника“ спаљен у штали Ш. Р. и сведока Р. У. који је навео да је чуо да је Ш. Р. бежећи ушао у некакву штalu, пењући се уз мердевине кроз кров и да је ту убијен. Осим тога, о дешавању у штали изјашњавали су се и непосредни извршиоци, и то сведок Жељко Бабић и Зоран Берга.

Наиме, Жељко Бабић је изјавио да је у једном тренутку Тадић Светко отишао са Берга Зораном у правцу једне штале на којој је било спремиште за сено, где је Светко потом и ушао, највероватније јер су видели да се тамо неко од Муслимана попео, да би се након тога зачула аутоматска палјба, а потом је букнуо и пламен. Када је Светко изашао из штале, Берга Зоран је у горњи део појате бацио бомбу која је и експлодирала. На главном претресу је изјавио да је у једном моменту бачена експлозивна направа и то бомба или експлозив, с тим што није видео да ли је неко то код себе имао, већ је он само видео како је горела штала која се ту налазила, али не и да ли је некога било унутра.

Сведок Зоран Берга је међутим, навео да је неко рекао да се један од цивила склонио у шталу која се налазила уз доње воће, те је видео када је Бабић Жељко узео штапин експлозива, запалио га и бацио на појату изнад штале, где је експлодирао.

Иако сведоци Зоран Берга и Желько Бабић, који су били саизвршиоци у овом догађају, описују различита лица као главне актере, то свакако не доводи у сумњу чињеницу да се овај догађај одиграо, односно да је, када су видели да су се неки од цивила сакрили у шталу, на шталу бачена бомба.

Након што су лица са радне обавезе убијена, њихова тела су избодена ножем, о чему је посведочио Желько Бабић, који је на главном претресу навео да је видео када је Зоран Тадић извадио дугачак нож и са њим убадао убијене људе по телу, по грудима, где год је стигао. Ово нарочито показује суврхост са којом је поступано према лицима која су тада лишена живота.

Суд је такође утврдио да су тела убијених цивила, која су се налазила испред куће, као и око, поливена бензином и запаљена, што је утврђено из исказа сведока Желька Бабића, С[...], К[...], Ј[...], В[...], Ш[...], Х[...], М[...], Пепића и М[...], М[...].

Сведок Желько Бабић је навео да су тела која су остала испред куће где се пила кафа, која су се налазила на „камари“, а било је и тела која су се налазила мало даље од куће. По завршетку паљбе, Зоран Тадић је, највероватније из аутомобила Гојка Ђурића донео канту бензина и заједно са Гојком та тела запалио. Да су тела запаљена посведочила је и С[...], К[...], која се после догађаја, истог дана вратила до Бегове куће тражећи мајку, и испред балкона те куће је затекла тела убијених цивила, за која претпоставља да су била поливена бензином и да су тако паљена, како објашњава „тела су стајала као грумен горетине“, док је сведок Ш[...], Х[...], још у истрази навела да је након пуцњаве зачула како Гојкан Ђурић говори „чуј, хајмо да запалимо и ове“ мислећи на људе јер је претходно кућа већ била запаљена, да је потом чула туп звук као да је нешто бачено, да се потом зачуло просипање бензина, додајући на главом претресу да за своју маму и сестру зна да су запаљени испред куће, иако их није видела.

Одбрана је оспорила број настрадалих лица, односно да је у Дульцима лишено живота 18 лица како се то наводи у поднетој оптужници.

Суд је међутим, како из исказа саслушаних сведока, тако и из писмених доказа, утврдио да је у Дульцима лишено живота осамнаест лица и то Х[...], Н[...], рођ. [...], године, Б[...], Ш[...], рођ. [...], године, С[...], Ш[...], рођ. [...], године, Х[...], Ш[...], рођ. [...], године, И[...], Ц[...], рођ. [...], године, З[...],

Ш. рођена [] године, С. М. рођ. []. године, М. Д. рођ. [] године, М. Д. рођ. [] године, Шеро Ракић рођ. [] године, Х. Ш. рођ. [] године, В. В. рођ. [] године, Ф. В. рођ. [] године, С. В. рођ. [] године, А. В. рођ. [] године, С. К. рођ. [] године и С. Ш. рођ. [] године.

Пре свега, из записника о ексхумацији Кантоналног суда Бихаћ број Кри-19/00 од 08.04.2000. године, чији су предмет „пронађене кости од дана 07.04.2000. године на подручју Орашца“, утврђено је да је истражни судија тог суда обавештен да је непосредно пре места Орашац, општина Бихаћ, у близини гробља где су покопани цивили у току рата, пронађено више костију које су испливале из потока, а постоји основана сумња да би се ту радило о телима босанских држављана, која су на том месту, према изјавама сведока, након што су спаљена, убијена. Према прикупљеним информацијама, група људи је одвежена из логора у Рипчу на скупљање шљива у месту Дульци – Орашац, када су сви погубљени, а онда довежени на лице места на обалу потока Дулиба.

У вези са тим, вршењем увида у записник о ексхумацији и обдукцији мртвих тела нађених на локацији Ђукови – Орашац – Дульци – Дулиба Кри.19/10 од 15.04.2000. године др Ракочевић Мирослава, утврђено је да је дана 10.04.2000. године на обали потока Дулибе, вршено ископавање мртвих тела која су у септембру 1992. године побијени у месту Дульци, да као време смрти одговара 1992. година, и да је након међусобног усклађивања костију које су пронађене, установљено да исте потичу од најмање девет особа.

О скелетираним остацима ексхумираним са локалитета Ђукови-Орашац, након обављене ДНК анализе, сачињени су обдукциони записници дана 09.02.2011. године, од стране др Нермина Сарајлића специјалисте судске медицине, за лица Х. Ш. Х. Н., М. Д. М. Д. И. Ц. и С. М. уз које је приложена и фотодокументација Кантоналног Министарства унутрашњих послова Бихаћ бр. СЛ/11 од 09.02.2011. године и од 10.02.2011. године.

У вези са тим, из записника УП СКП Унско-санског Кантона МУП-а, БиХ од 14.02.2011. године, о извршеним обдукцијама посмртних остатака пронађених тела и идентификацијама обављеним 10.02.2011. године, такође је утврђено да је у дане 09. и 10.02.2011. године, извршена обдукција и идентификација између осталог и лица која су 10.04.2000.

године ексхумирани на локалитету Ђукови – Орашац и да су међу њима М. Д. М. Д. И. Ц. С. М. Х. Н. Х. Ш.

У вези ексхумације 9 НН особа извршене 10.04.2000. године на локацији Ђукови – Орашац – Дульци – Дулиба, треба напоменути и то да је Ш. С. идентификована према ДНК налазу узорка дана 11.02.2005. године, што произилази из извештаја о обдукцији лекара др Мирослава Ракочевића специјалисте за судску медицину од 15.04.2005. године, док је В. С. идентификована 10.10.2005. године према ДНК налазу узорка што произилази из записника о обдукцији др Ракочевића Мирослава.

Увидом у поднесак Института за нестало лица Босне и Херцеговине бр.03/1-40-2-3523/11 од 13.09.2011. године који је достављен тужиоцу за ратне злочине Унско-санског кантона, утврђено је да је сачињен попис особа које су, према евидентијама Института нестале 23. септембра 1992. године у Дульцима – Орашац, општина Бихаћ, те да се на списку између остalog, налази свих осамнаест напред поменутих лица, обухваћених предметном оптужницом.

Од убијених лица нису пронађени и још увек се трага за Б. Ш. Х. Ш. З. Ш. А. Д. Ш. Р. В. В. Ф. В. А. В. С. К. и С. Ш. Но, да су исти несумњиво лишени живота у предметном догађају 23. септембра 1992. године у Дульцима, утврђено је из исказа бројних саслушаних сведока.

Наиме, сведоци који су преживели догађај, изнели су своја сазнања о лицима која су се тога дана са њима налазила на брању шљива, наводећи ко је све од њих настрадао тога дана, чија имена су им мањом била позната, с обзиром да су у највећем броју били комшије, из истог места - Рипча.

Наиме, сведок Т. Х. која се налазила испред Бегове куће, и која је повређена прелазила из једне у другу кућу како би се спасила, на главном претресу је навела да је приликом преласка у другу кућу видела како лежи Х. Н. на неких два метра од њега је лежала З. Ш. након тридесетак метара је видела Х. Ш. која је била медицинска сестра у Рипчу, ближе те хрпе је била Ц. И., као и Б. и С. Ш.. Сви су се налазили испред куће, на једној широкој ливади. Осим њих ту је била и С. М. као и чланови породице В., и то старија жена и њена снаја, односно ту су

били В[REDACTED] В[REDACTED] Ф[REDACTED] В[REDACTED] С[REDACTED] В[REDACTED] и А[REDACTED] В[REDACTED] која је била најмлађа, [REDACTED], која је била уз мајку.

Сведок С[REDACTED] К[REDACTED] рођена [REDACTED], је навела да се на брању шљива у Дульцима тога дана налазило више од 30 људи, а између осталог тамо је била и њена мајка, Себира [REDACTED] која је тога дана убијена и запаљена, а препознала је по патици када је испред куће В[REDACTED] Б[REDACTED] дошла након догађаја и затекла лешеве на гомили, а осим тога, по коси је препознала и Ф[REDACTED] В[REDACTED]

Сведок И[REDACTED] В[REDACTED] у свом исказу је изјавио да је приликом отварања рафалне паљбе убијено шеснаест цивила Муслимана између осталог: В[REDACTED] Ф[REDACTED] В[REDACTED] С[REDACTED] В[REDACTED] А[REDACTED] Ш[REDACTED] Х[REDACTED], Ш[REDACTED] З[REDACTED] Д[REDACTED] С[REDACTED] Ц[REDACTED] И[REDACTED] Д[REDACTED] А[REDACTED] Шарић Хусо, Н[REDACTED] Х[REDACTED] Ш[REDACTED] Б[REDACTED], Ш[REDACTED] С[REDACTED]. Осим поменутих, убијени су и В[REDACTED] Б[REDACTED] К[REDACTED] И[REDACTED], В[REDACTED] Х[REDACTED], Ш[REDACTED] С[REDACTED] В[REDACTED] В[REDACTED], В[REDACTED] В[REDACTED], који су пред кућом “пучили грах”. Тада је убијена и К[REDACTED] С[REDACTED]

Сведоци А[REDACTED] В[REDACTED] и Ш[REDACTED] В[REDACTED] су навели да су им испред куће убијене мајка [REDACTED] и сестра [REDACTED] која је у време догађаја имала само 13 година.

Сведок С[REDACTED] И[REDACTED] видео је да су пред кућом убијени М[REDACTED] Д[REDACTED] Х[REDACTED] Н[REDACTED], Х[REDACTED] Ш[REDACTED] и А[REDACTED] Д[REDACTED], који су ту претходни пили кафу. Сведок Б[REDACTED] Д[REDACTED] је видео да је на лицу места био је мртвав М[REDACTED] Д[REDACTED] а Ш[REDACTED] Р[REDACTED] је настрадао у штали. Сведок М[REDACTED] Ц[REDACTED] је навео на главном претресу да је тога дана на радној обавези видео З[REDACTED] Ш[REDACTED], Х[REDACTED] Ш[REDACTED] Б[REDACTED] Д[REDACTED], Б[REDACTED] Д[REDACTED] Б[REDACTED] Д[REDACTED], И[REDACTED] С[REDACTED], М[REDACTED] Р[REDACTED] У[REDACTED] Р[REDACTED], М[REDACTED] М[REDACTED], Т[REDACTED], Са[REDACTED] Т[REDACTED] Е[REDACTED] Т[REDACTED], Ш[REDACTED] Собиј, Ш[REDACTED] Б[REDACTED] К[REDACTED] С[REDACTED], Х[REDACTED] Ш[REDACTED], Д[REDACTED] М[REDACTED] и Д[REDACTED] М[REDACTED] Н[REDACTED] Х[REDACTED], М[REDACTED] С[REDACTED] а И[REDACTED] Ц[REDACTED] је његова [REDACTED]

У[REDACTED] Р[REDACTED] је навео да је Р[REDACTED] Ш[REDACTED] убијен од исте те групе, а осим њега, том приликом су убијени браћа Д[REDACTED] М[REDACTED] Д[REDACTED] М[REDACTED], Ш[REDACTED] и његова жена, И[REDACTED] Д[REDACTED], а сведок Р[REDACTED] Р[REDACTED] је био очевидац када је Ш[REDACTED] Р[REDACTED] изгорео у штали, а из његовог исказа произилази да су у догађају настрадали и М[REDACTED] Д[REDACTED], М[REDACTED] Д[REDACTED] А[REDACTED] Д[REDACTED], Х[REDACTED] Н[REDACTED] Б[REDACTED] Ш[REDACTED] и Ш[REDACTED] Р[REDACTED], те Х[REDACTED] Ш[REDACTED], да су од жена погинуле З[REDACTED] Ш[REDACTED] С[REDACTED] М[REDACTED]

И [REDACTED] Ц [REDACTED] и Х [REDACTED] - медицинска сестра. Убијена је мајка двоје деце који су били из Оранџа, као и мајка и деда код којих су пили кафу.

Из исказа наведених сведока које је суд у потпуности прихватио, утврђено је да се међу лицима која су у Дульцима настрадала несумњиво налазе и Б [REDACTED] Ш [REDACTED] Х [REDACTED] Ш [REDACTED], З [REDACTED] Ш [REDACTED] А [REDACTED] Д [REDACTED] Ш [REDACTED] Р [REDACTED], В [REDACTED] В [REDACTED] Ф [REDACTED] В [REDACTED], А [REDACTED] В [REDACTED], С [REDACTED] К [REDACTED] и С [REDACTED] Ш [REDACTED], она лица чији посмртни остаци нису пронађени.

Треба поменути и то да је у предметном догађају оштећена Т [REDACTED] Х [REDACTED] претрпела тешке телесне повреде. Наиме, она је у свом детаљном исказу који је суд оценио као уверљив, животан и искрен, доследно објаснила како је и где повређена у догађају, као и дешавања након рањавања која се тичу њеног збрињавања у болницама и лечења. Њен исказ потврђен је и исказима бројних сведока, пре свега сведока Милана Иванчевића и Милета Пепића, који су јој пружили помоћ након рањавања, али и исказима сведока Саве Пашића, Ш [REDACTED] Х [REDACTED] Р [REDACTED] Р [REDACTED], који су у исказима навели да су видели да је повређена, као и писменом документацијом која ће бити изложена у наставку пресуде. Осим тога, ни сам окривљени није ospорио ову чињеницу.

Сведок Милан Иванчевић је навео да је по одласку унiformисаних лица угледао како из задње куће која је била у пламену, излази девојка плаве косе, којој је рука висила само на кожи, а осим тога била је рањена и у ногу, те им се обратила за помоћ. Он јој је својом јакном везао руку да не искрвари, а потом је заједно са Пепићем Милетом и Жељком ставио у ауту и одвезао у Рипач у Дом здравља, односно тадашњу амбуланту, која је у том моменту била најближа здравствена установа.

Његове наводе потврдио је сведок Миле Пепић, који је у навео да је, након одласка лица која су пуцала, спазио како иза једне куће провирује жена, крваве руке, која је пришла њему и Иванчевићу, да су је сместили у ауту, те је Иванчевић одвезао код лекара. И сведок Сава Пашић је по одласку војника са лица места, угледао да из истог правца наилази једна жена или девојка и иде према Иванчевићу и Жељку, да је схватио да је била повређена, јер су јој они поцепали део одеће и замотали јој руку, а потом је одвезли у Рипач.

Суд је исказ сведока Т [REDACTED] Х [REDACTED] о нанетим повредама током критичног догађаја, у потпуности прихватио, имајући у виду да су њени наводи потврђени исказима сведока Ш [REDACTED] Х [REDACTED], Милана Иванчевића, Милета Пепића, Саве Пашића и Ракић Рифета, које је оценио као уверљиве и објективне, а осим тога они су потврђени и медицинском

документацијом, као и налазом и мишљењем вештака медицинске струке др Мирослава Ракочевића који је, ценећи врсте и механизам настанка повреда код оштећене, дао мишљење да је она између осталог, претрпела тешку телесну повреду која је оставила трајне и знатне последице, а њен исказ суд је оценио као детаљан, објективан, јасан а налаз дат у свему у складу са правилима струке и вештине, о чему ће детаљно бити речи у писменом отправку пресуде.

На основу утврђеног чињеничног стања, суд је на несумњив и поуздан начин утврдио да се у радњама оптуженог Ђуре Тадића стичу сва законска обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 ст.1 КЗ СРЈ у вези чл. 22 КЗ СРЈ.

Одредбом чл. 22 КЗ СРЈ прописано је да саизвршилаштво постоји ако више лица, учествовањем у радњи извршења или на други начин, заједнички учине кривично дело, те да ће се у том случају сваки од њих казнити казном прописаном за то дело.

Пресудом Унско-Санског кантона Кантоналног тужилаштва у Бихаћу број 01 0 К 006076 12 К од 01.02.2012. године, донетом на основу споразума о признању кривице која се односи на догађаје у засеоку Мешићи, засеоку Коса – Рајновци, у месту Лончић – село Орашац, али и на догађај у Дульцима, који је предмет ове оптужнице, оглашени су кривима оптужени Јовица Тадић који је осуђен на казну затвора у трајању од 12 година затвора, Зоран Тадић на казну затвора у трајању од 12 година, Берга Зоран на казну затвора у трајању од 11 година, Бабић Жељко на казну затвора у трајању од 12 година, а окривљени Горан Михајловић на казну затвора у трајању од 10 година и 6 месеци.

Наредбама Кантоналног тужилаштва УСК Бихаћ Кт. 242/95 – РЗ од 08.12.2006. године, обустављена је истрага против осумњичених Гојка Ђурића и Слободана Ђурића, јер су исти убијени дана 03.10.1992. године.

Светко Тадић је недоступан државним органима Србије и Босне и Херцеговине.

У конкретном случају испуњени су како објективни, тако и субјективни услови за постојање саизвршилаштва, а то су учешће у делу и свест о заједничком деловању.

Наиме, у описаним ситуацијама оптужени је заједно са Светком Тадићем, Јовицом Тадићем, Зораном Тадићем, Гојком Ђурићем, Слободаном Ђурићем, Зораном Бергом и Жељком Бабићем, предузимао

радње, свестан дела, а његово понашање указује на несумњив закључак да је заједно са њима имао власт над делом и хтео радње другога као своје и заједничке, изражавајући вољу да заједно учине дело, на шта указују и наводи оштећених када описују понашања лица која су их у предметном догађају убијала.

За постојање умишљања сваког од саизвршилаца није битно да ли су њихове активности у радњи кривичног дела биле по претходном договору или спонтане, него је битно да ли је постојала свест сваког од саизвршилаца о њиховом заједничком деловању у остваривању забрањене последице што чини јединство њиховог умишљаја.

Стога, ценећи психички, односно субјективни однос оптуженог према кривичном делу, суд налази да је он у свим радњама за које је оглашен кривим поступао са умишљајем, а наиме да је предузимајући описане радње био свестан својих поступака односно дела, да је хтео његово извршење, као и последице својих радњи, те да је хтео и радње саизвршиоца као своје, што указује на постојање јединственог умишљаја.

Такође, треба истаћи да за остварење обележја овог кривичног дела, није нужно да његови извршиоци знају да својим поступцима крше правила међународног права, јер повреда међународног права представља објективни услов кажњивости, па свест о томе да се ова правила крше није неопходна. Међутим, нема сумње да учинилац оваквих недела мора поседовати свест о њиховој кажњивости и кршењу универзалних моралних и цивилизациских вредности као и принципа хуманости.

Статус оштећених лица током овог кривичног поступка није доведен у питање. Суд је из свих изведенних доказа несумњиво утврдио да су жртве овог кривичног дела били цивили који се, у складу са одредбама IV Женевске конвенције из 1949. године и Допунског протокола о заштити жртава немеђународног оружаног сукоба (Протокол II), сматрају лицима заштићеним у оружаном сукобу. У питању су оштећени који су се тога дана налазили у Дульцима на брању шљива, а ради се о лицима која нису била наоружана, нити су узела учешће у непријатељствима на било који начин.

Имајући у виду да је од момента извршења овог кривичног дела кривични закон мењан у више наврата у погледу запрећене казне, то је суд нашао да се у конкретном случају има применити кривични закон из 1993. године, с обзиром да је овај закон најблажи по учиниоца и то како у односу на закон који је важио у време извршења кривичног дела (КЗ СФРЈ), тако и у односу на важећи закон у време пресуђења. Одлучујући о врсти и висини

кривичне санкције коју ће према оптуженом изрећи, суд је полазећи од сврхе кривичних санкција прописане одредбом чл. 5 ст.2 КЗ СРЈ и сврхе кажњавања из чл. 33 КЗ СРЈ, ценио све околности које су прописане одредбом чл. 41 КЗ СРЈ, а које су од утицаја на висину казне.

У односу на оптуженог Ђуру Тадића, суд је као олакшавајуће околности ценио његове личне и породичне прилике, да је окривљени [REDACTED], да је [REDACTED] да је [REDACTED] и да се ради о [REDACTED] који [REDACTED], док је као отежавајућу околност ценио тежину извршеног кривичног дела и настале последице, као и околности под којима је дело извршено. Последице овог дела су тешке, јер је између остalog, од стране групе у којој је био и оптужени, лишено живота чак 18 лица, цивила, у највећем броју жена и старијих мушкараца, као и девојчица А [REDACTED] В [REDACTED] старости 13 година, који нису представљали никакву опасност за оптуженог и његове саизвршиоце а углавном их нису ни познавали. Такође, суд је ценио као тешку последицу овог кривичног дела и то да један број преживелих оштећених због предметног догађаја у којима су страдали и њихови најближи, и данас осећају трауме и последице овог догађаја.

Имајући у виду све напред наведене околности од значаја за врсту и висину кривичне санкције суд је оптуженог Ђуру Тадића осудио на казну затвора у трајању од 10 година, налазећи да је ова изречена казна сразмерна тежини извршеног кривичног дела, проузрокованим последицама, степену кривичне одговорности оптуженог, те да је неопходна и довольна за остваривање сврхе кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ.

Против ове пресуде објављене можете изјавити жалбу у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде Апелационом суду у Београду, а преко овог суда.

Председник већа: Да ли је одбрани потребно продужење рока за изјављивање жалбе?

Адв. Дијана Хајдуковић Росић: Судија, ја ћу замолити обзиром на тежину и на обимност списка да ако можете да одложите бар за осам дана.

Констатује се да бранилац окривљеног Ђуре Тадића, адв. Дијана Хајдуковић Росић тражи...

Председник већа: Који рок тражите?

Адв. Дијана Хајдуковић Росић: Ако можете бар осам дана дуже од предвиђеног?

Председник већа: Може 30.

Адв. Дијана Хајдуковић Росић: Може, хвала Вам пуно.

...тражи продужење рока за изјаву жалбе.

Суд доноси

РЕШЕЊЕ

ОДОБРАВА СЕ браниоцу окривљеног и окривљеном рок од 30 дана за изјављивање жалбе.

Писмени отправак пресуде биће вам достављен у примереном року.

Довршено.

Записничар

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА